

ANALYSE

Eux-elevernes baggrund

Hovedkonklusioner

- Andelen af elever, der følger det merkantile hovedområde i 2020, er knap fire gange højere på eux i forhold til ordinær eud¹, hvor det på hovedområdet 'omsorg, sundhed og pædagogik' er mere end tre gange lavere end på ordinær eud.
- Særligt ses det, at kvinderne fordeler sig forskelligt på henholdsvis eux og ordinær eud. Eksempelvis følger 74 pct. af kvinderne på eux det merkantile hovedområde, hvor det tilsvarende kun er 21 pct. af kvinderne på ordinær eud.
- Særligt efterkommerne og indvandrerne fordeler sig forskelligt på henholdsvis eux og ordinær eud. Eksempelvis følger 76 pct. af efterkommerne og indvandrerne på eux det merkantile hovedområde, hvor det tilsvarende kun er 14 pct. af efterkommere og 7 pct. af indvandrere på ordinær eud.
- Forældrenes uddannelsesbaggrund er længere blandt eux-eleverne. 37% af eux-elevernes forældre har en videregående uddannelse i forhold til 26 pct. af eud-elevernes forældre.
- Gennemsnitsalderen på eux er 19,7 år, hvilket er knap seks år yngre end på eud. På eux udgøres 76 pct. af eleverne af de unge (15-19 år). Dermed indikeres det, at eux er en ungdomsuddannelse.

Baggrund

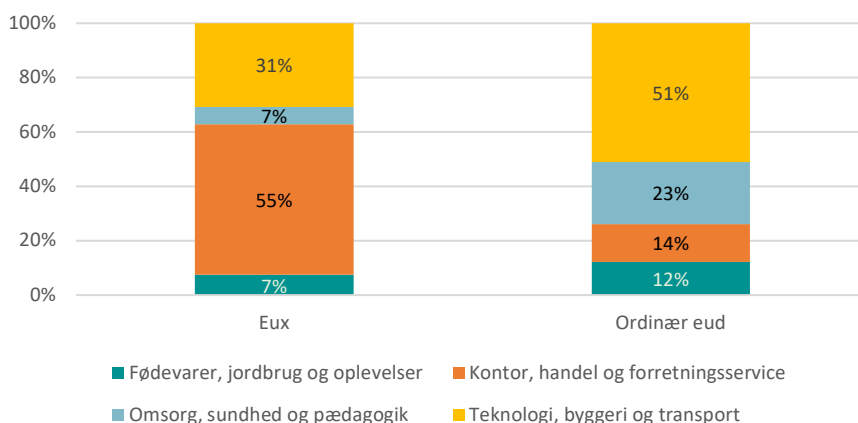
En tredjedel af de unge, der vælger en erhvervsuddannelse efter grundskolen, vælger en eux, som er en erhvervsuddannelse, hvilket giver eleven en kombination af praksisfaglighed og studiekompetencegivende færdigheder – men hvem er disse elever? Denne analyse giver et indblik i, hvordan eux-eleverne adskiller sig fra eud-eleverne.

¹ 'Ordinær eud' skal forstås som eud, som *ikke* er eux.

Elevbestanden på eux

Hvis man ser på andelen af elever, som går på eux sammenlignet med ordinær eud fordelt på de fire hovedområder, kan man se, at eleverne i 2020 fordeler sig meget forskelligt. Som det fremgår i figur 1, er andelen, som følger det merkantile hovedområde, knap fire gange højere på eux i forhold til eud (55 pct. over for 14 pct.). Omvendt er andelen af elever, som følger hovedområdet 'omsorg, sundhed og pædagogik', lidt over tre gange lavere på eux sammenlignet med ordinær eud (7 pct. over for 23 pct.).

Figur 1: elevfordelingen fordelt på de fire hovedområder på hhv. eux og ordinær eud i 2020

Anm.: 'Ordinær eud' skal forstås som eud, som *ikke* er eux.

Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet og DEG's egne beregninger

Fordelingsforskellene på det merkantile hovedområde kan muligvis tilskrives sammensætningen af uddannelsesforløbet på den merkantile eux, hvor elever allerede efter det toårige studiekompetencegivende forløb kan påbegynde en videregående uddannelse (Børne- og Undervisningsministeriet 2019)².

Fordelingsforskellene på hovedområdet 'omsorg, sundhed og pædagogik' kan skyldes, at den sundhedsfaglige eux i mindre grad appellerer til SOSU-eleverne. Læg dertil, at SOSU-eleverne i gennemsnit er 32 år³. Den høje alder giver nemlig anledning til at tro, at mange SOSU-elever tidligere har arbejdet ufaglært, og dermed ser uddannelsen som en opkvalificering og et 'endeligt mål'. Eux'ens studiekompetencegivende forløb kan derfor virke overflødig og er muligvis ikke relevant/nødvendig for de ældre elever på SOSU-uddannelsen.

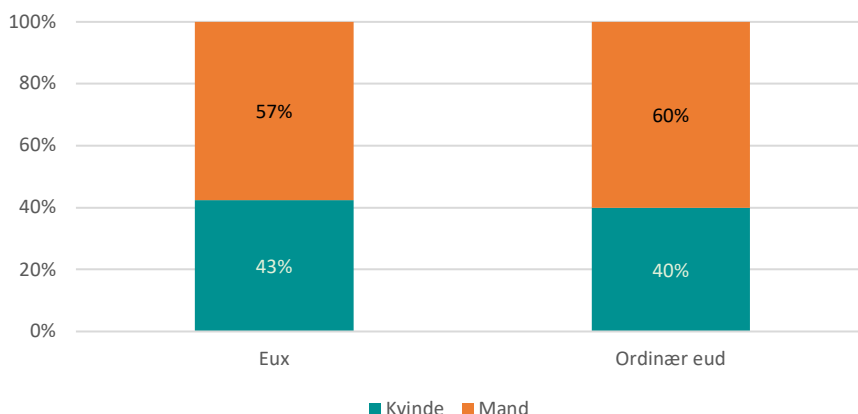
² <https://www.stukuvvm.dk/aktuelt/uvvm/2019/jan/190128-fortsat-faa-eux-elever-paa-de-merkantile-uddannelser-begynder-paa-hovedforloebet>

³ Egne beregninger ud fra data fra uddannelsesstatistik.dk

Kønsfordeling på eux

Hvis man ser på andelen af elever, som går på eux i forhold til ordinær eud fordelt på køn, kan man se, at kønsfordelingen omtrent er den samme på uddannelserne. I figur 2 kan man se, at der er tre pct.-point flere kvinder på eux i forhold til ordinær eud (43 pct. over for 40 pct.).

Figur 2: Kønsfordeling på eux og ordinær eud i 2020

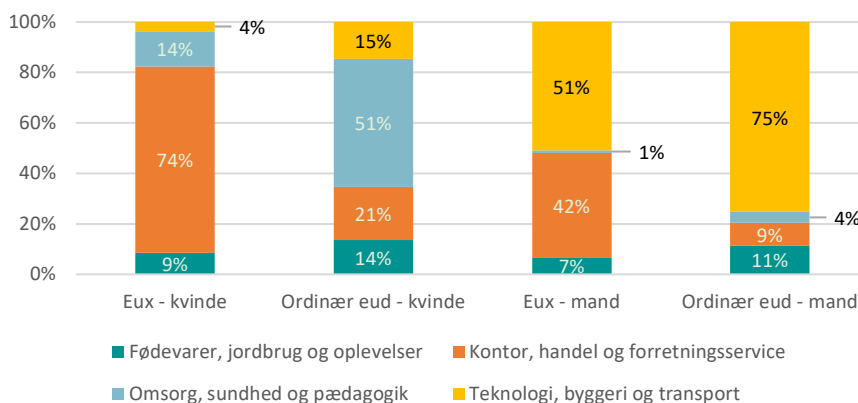

Anm.: 'Ordinær eud' skal forstås som eud, som *ikke* er eux.

Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet og DEG's egne beregninger

Mønsteret ændrer sig dog markant, når man kigger nærmere på de fire hovedområder. I figur 3 kan man se, at andelen af kvinder som følger det merkantile hovedområde, er over tre gange højere på eux i forhold til ordinær eud (74 pct. over for 21 pct.). For mændene er det over fire gange højere (42 pct. over for 9 pct.). Omvendt er andelen af kvinder, som følger det hovedområdet 'omsorg, sundhed og pædagogik', over tre gange lavere på eux i forhold til ordinær eud (14 pct. over for 51 pct.). En sidste markant forskel er, at hele 24 pct.-point færre mænd på eux i forhold til ordinær eud følger hovedområdet 'teknologi, byggeri og transport' (51 pct. over for 75 pct.).

Figur 3: Kønsfordeling på eux og ordinær eud i 2020 (fordelt på hovedområder)

Anm.: 'Ordinær eud' skal forstås som eud, som *ikke* er eux.

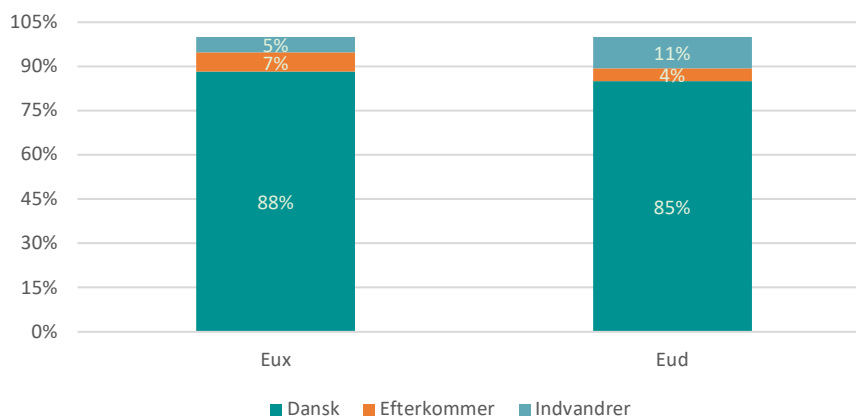
Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet og DEG's egne beregninger

Ud fra figur 3 kan man se, at fordelingerne på hovedområderne til eux og ordinær eud er forskellige for både mænd og kvinder. Særligt kvindernes fordeling er markant anderledes. Dette kan være en indikation på, at elevernes valg af eux og ordinær eud fordelt på de fire hovedområder i udpræget grad er kønsbestemt.

Herkomstfordelingen på eux

Hvis man ser på andelen af elever, som går på eux i forhold til ordinær eud fordelt på herkomst, findes der at være nogen at være nogen forskelle af betydelig karakter for indvandrere og efterkommere. I figur 4 kan man se, at andelen af indvandrere som vælger eux sammenlignet med ordinær eud, er ca. det halve (5 pct. over for 11 pct.). En forklaring kan være den sproglige barriere. Da eux også er en studiekompetencegivende uddannelse, er den også mere boglig og kræver derfor en beherskelse af det danske sprog.

Figur 4: Herkomstfordeling på eux og ordinær eud i 2020

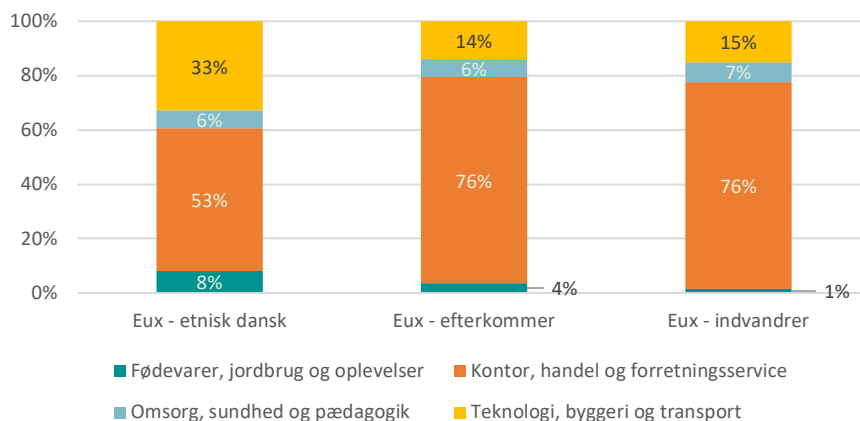

Anm.: 'Ordinær eud' skal forstås som eud, som *ikke* er eux.

Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet og DEG's egne beregninger

Når man kigger nærmere på, hvordan herkomst er fordelt på hovedområder, kan man se, at der er en betydelig forskel. I figur 4 kan man eksempelvis se, at andelen af elever på eux, som følger hovedområdet 'teknologi, byggeri og transport', er dobbelt så høj blandt etniske danskere i forhold til efterkommere og indvandrere (33 pct. over for henholdsvis 14 pct. og 15 pct.). For efterkommere og indvandrere er fordelingen på de fire hovedområder nogenlunde tilsvarende.

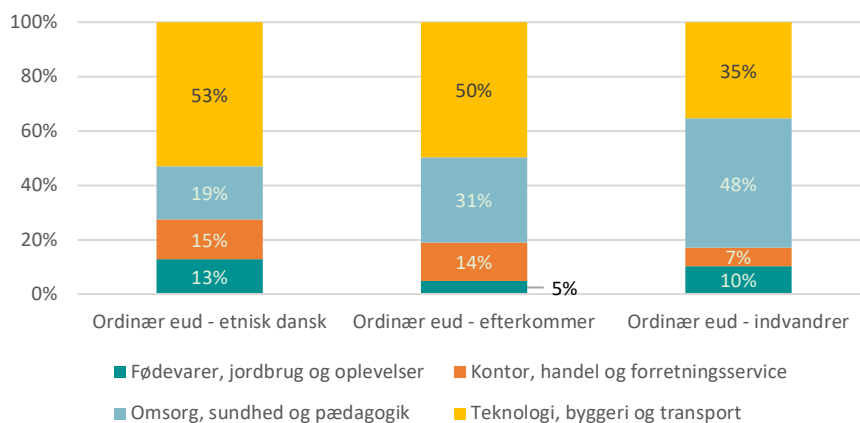
Figur 4: Herkomstfordeling på eux i 2020, fordelt på de fire hovedområder

Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet og DEG's egne beregninger

I figur 5 kan man se, at billedet ændrer sig ret markant, hvis man retter blikket mod herkomstfordelingen på ordinær eud.

Figur 5: Herkomstfordeling på ordinær eud i 2020, fordelt på de fire hovedområder

Anm.: 'Ordinær eud' skal forstås som eud, som ikke er eux.

Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet og DEG's egne beregninger

Når man kigger nærmere på hovedområderne i figur 5 og figur 6, kan man se, at både andelen af etniske danskere, efterkommere samt indvandrere er forskellig på henholdsvis eux og ordinær eud. Eksempelvis kan det ses, at andelen af etniske danskere, der følger det merkantile hovedområde, er over tre gange højere på eux i forhold til ordinær eud (53 pct. over for 15 pct.). For efterkommere er andelen over fem gange højere (76 pct. over for 14 pct.), hvor andelen for indvandrere næsten er otte gange højere (76 pct. over for 7 pct.).

Andelen af etniske danskere, som følger hovedområdet 'omsorg, sundhed og pædagogik', er til gengæld over tre gange lavere på eux i forhold til ordinær eud (6 pct. over for 19 pct.). For efterkommere er andelen over fem gange lavere (6 pct. over for 31 pct.), og for

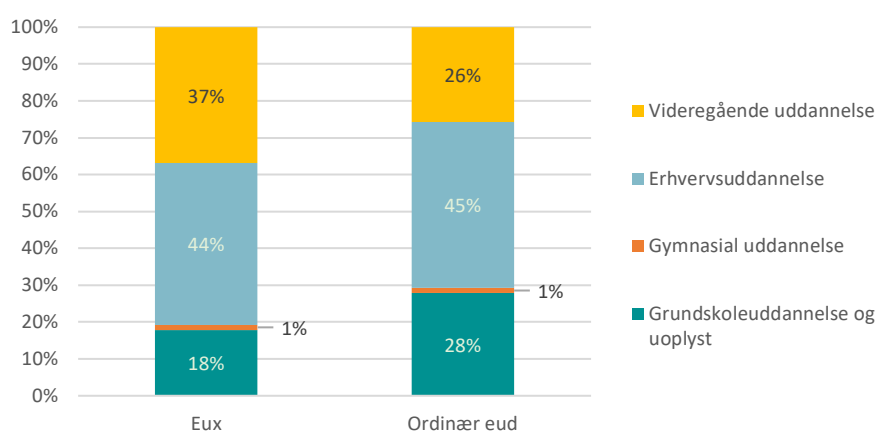
indvandrere er andelen ligeledes over fem gange lavere (7 pct. over for 48 pct.). På hovedområdet 'teknologi, byggeri og transport' ses en lignende tendens, selvom den ikke er lige så markant blandt etniske danskere. Andelen af efterkommere, der følger hovedområdet 'teknologi, byggeri og transport', er over tre gangere lavere på eux i forhold til ordinær eud (14 pct. over for 50 pct.), og for indvandrere lidt over to gange lavere (15 pct. over for 35 pct.).

Ud fra figur 4 og 5 kan man se, at fordelingerne på hovedområderne til eux og ordinær eud er markant forskellige for både etniske danskere, efterkommere og indvandrere. Det indikerer, at kombinationen mellem et hovedområde, henholdsvis eux og eud i høj grad er herkomstbestemt.

Forældrenes uddannelsesbaggrund på eux

Hvis man ser på andelen af elever, som går på eux i forhold til ordinær eud fordelt på forældres uddannelsesbaggrund, kan man se, at der er forskel. I figur 6 er det særligt værd at lægge mærke til, at eux-elevenes forældre i højere grad har en videregående (37 pct. over for 26 pct.) og i lavere grad har en grundskoleuddannelse eller uoplyst uddannelse⁴ (18 pct. over for 28 pct.).

Figur 6: Forældres uddannelsesbaggrund blandt elever på eux og ordinær eud i 2020

Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet og DEG's egne beregninger

Anm.: 'Ordinær eud' skal forstås som eud, som ikke er eux.

I figur 6 understøttes den eksisterende viden om social arv og uddannelsesvalg. Forældres uddannelseslængde er nemlig statistisk set afgørende for, hvilken uddannelsesvej den enkelte elev vælger. Elever, som vælger eux er derfor sandsynligvis i højere grad blevet præget af deres forældre til at vælge eux – der qua det studiekompetencegivende forløb - giver mulighed for at læse videre og opnå en videregående uddannelse. Derfor er det

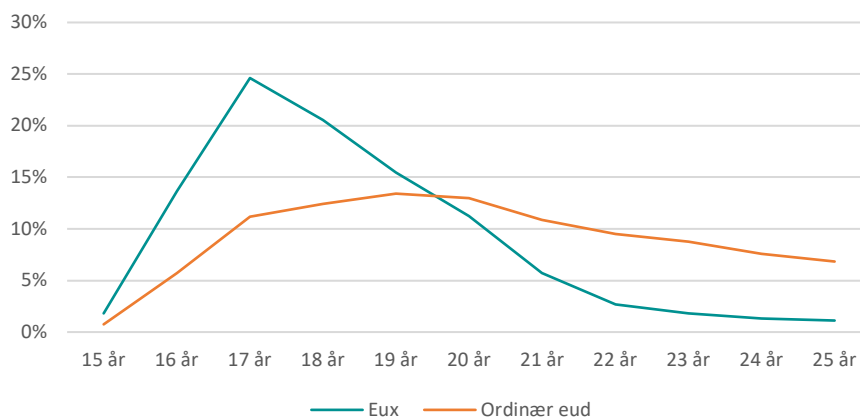
⁴ Uoplyst uddannelse betyder, at forældrene enten ikke har gennemført grundskolen eller at uddannelsen ikke kan overføres til en dansk kontekst.

ikke nogen overraskelse, at 11 pct. flere elever på eux i forhold til eud har forældre med en videregående uddannelse.

Aldersfordeling på eux

Der er stor forskel på gennemsnitsalderen og aldersfordelingen på eux og eud, hvor gennemsnitsalderen er hhv. 19,7 og 25,6⁵ år. Det betyder, at eud-eleverne i gennemsnit er 30 pct. ældre end eux-eleverne. I nedenstående figur 7 kan det også ses, at der er en højere koncentration af unge på eux i forhold til eud.

Figur 7: Aldersfordeling på eux og ordinær eud 2020

Anm. 1: 'Ordinær eud' skal forstås som eud, som *ikke* er eux.

Anm. 2: Aldersintervallet på 15-25 år er udvalgt, da kurven flader ud for eux-elever 25+ år. Den reelle maksimale alder for eux-elever er 55. Den reelle maksimale alder for eud-elever er 64.

Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet og DEG's egne beregninger

Kigger man på bestanddelen af unge (15-19 år), udgør denne gruppe 76 pct. på eux og 43 pct. på ordinær eud. Gennemsnitsalderen på eux adskiller sig ikke i udpræget grad for gennemsnitsalderen på de ordinære gymnasiale uddannelser, hhx, htx og stx⁶.

Om data

De anvendte data er trukket fra uddannelsesstatistik.dk den 22-4-2021 (Børne- og Undervisningsministeriet) og vurderes til at være af høj kvalitet. Analysen er foretaget på 2020-data. Lignende analyse er foretaget på 2019-data, hvor konklusionerne er uændret.

⁵ Jævnfør egne beregninger ud fra alle elever (alder = 15 år+).

⁶ https://deg.dk/fileadmin/3_Uddannelser/hhx_htx/Ny_side/De_erhvervsgymnasiale_elevers_baggrund.pdf